

Bencsik Gábor: Út a kétharmadig

2014 október 18. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

Minthogy Európában, egyáltalán a többpárti demokráciákban felettébb ritka eset, hogy egy párt kétharmados többségre jusson a választásokon, és még ritkább, hogy ezt két egymást követő választáson megismételje, a Fidesz ilyen teljesítménye magyarázatra, még inkább értelmezésre szorul.

Értelmezési kísérletekben persze nincs hiány, ezek többsége azonban alapvetően téves.

A siker nem azért következett be, mert a Fidesz a saját elnyírére módosította a választási törvényeket (noha azt tette), nem azért, mert uralja a médiát (nem uralja, a nyomtatott sajtóban kiegyenlített a helyzet, a rádióban enyhe jobboldali fölény van, a televízióknál – a nézettség alapján számolva – ellenzéki fölény, az internet nagy részét az ellenzék uralja), és még kevésbé azért, mert felszámolja/felszámolta a demokráciát (nem számolja fel, erre nincs is szüksége).

Másról, mélyebb, lényegibb jelenségről van tehát szó. A kétharmados választási eredmény a mélyben zajló folyamatoknak csupán leképeződése.

*

Az elmúlt két évszázadban az európai civilizáció számos kevésbé sikeres és két tragikusan eredményes próbálkozás mellett három működőképes társadalom-értelmezési rendszert hozott létre: a liberalizmust, a szocializmust és a konzervativizmust. Gyökereit tekintve a liberalizmus a vállalkozó-kereskedő középosztály céljait fogalmazta meg, a konzervativizmus a földbirtokos osztályét és a parasztságét, a szocializmus pedig a bérmunkásokét. Az újkor politikatörténete ennek a három eszmerendszernek, az általuk létrehozott eszmei-politikai erőkülönböztetéseknek a viszonyrendszereként értelmezhető. Európa erre van berendezkedve, az 1990-es rendszerváltást követően ezt vettük át mi magyarok is. Első szabadon választott országgyűlésünk szinte vegytisztán képezte le a klasszikus politikai háromszöget: konzervatív kormánykoalíció, liberálisok és szocialisták.

Messzire vezet annak elemzése, hogyan és miért, de tény, hogy 1990 és 1994 között a magyar liberális párt, parlamenti és azon kívüli eszközökkel egyaránt bevetve megsemmisítette vereséget mért az alkalmilag összeállt, kellő intellektuális háttérrel rendelkező konzervatív koalícióra. Bár annak valamennyi pártja túlélte a vereséget (hogy ez nem szükségszerű, arra majd a liberálisok mutatnak példát), a konzervatív párt 1994-re valójában hatalmi vákuum jött létre. A vár megmaradt, de a védői szétszéledtek.

Ebbe a majdnem üres erődbe, a hátrahagyott konzervatív erőszög zömét saját soraiba integrálva vonult be az addig a liberális erőfalai alatt tanyázó Fidesz, és jól be is rendelkezett benne. (Hogy miként tudott ekkora fordulatot végrehajtani, annak elemzése megint csak messzire vezetne, de egy szempont mégis megemlíthető: a Fidesz

szinte teljes vezérkara vidéki fiúkból állt.)

1994-ben a baloldal győzött. És ekkor elkövetett egy hatalmas hibát: látva, hogy a liberálisok milyen elsöprő sikerrel semmisítették meg konzervatív ellenfelüket, saját baloldali erődjét kisebb csapatokra bízva hátrahagyta, és csapatai zömével eszmei-politikai értelemben átvonult a liberális erődbe, társbérlinek. Ettől kezdve a társadalom nagy kérdéseire következetesen liberális válaszokat adott: privatizált, behívta a multikat és eltakarította az útból a szabad verseny akadályait.

*

A váltás egyébként érthető. Az első parlamenti ciklusban a baloldal „holdudvarát” teljes mértékben lefoglalta a pusztaság túléléséért folytatott küzdelem. A sikert követően azonban ez a nyomás megszűnt, elérkezett az önmagukkal való szembenézés ideje. A baloldal emberei belenéztek a tükörbe, és elrémültek attól, amit ott láttak: hiszen Sztálin, Brezsnyev és Kádár János nézett vissza rájuk. Természetes reakció volt, hogy másik, vállalható tükörképet kerestek maguknak, és azt a liberális tükörben vélték megtalálni.

Sokáig nem tűnt fel, hogy a baloldali pólus vára egyre üresebb. Sokáig fennmaradt az a látszat, hogy az továbbra is a szocialistáké, akik liberális szövetségükkel az oldalukon, két vár birtokában egy ellen, a politikai kétharmadot is birtokolják. A Fideszben azonban többen megértették, hogy erről szó sincs. Különös, a közélet szereplőinek fel sem tűnt, lopakodó támadást indítottak a baloldali eszmék várának bevételeért. És eljött a pillanat, amikor a zászlót még nem tűzték ki, de már az ő embereik álltak minden rőposzton.

A baloldal azonban nem figyelt oda, mert egy másik várral volt elfoglalva. Tulajdonképpen minden résztvevő számára meglepő módon a liberális erőd védereje egyik napról a másikra összeomlott, a párt megsemmisült. A szocialisták nem tudták kihagyni a lehetőséget: teljes intellektuális haderejükkel bevonultak az elhagyott várba. Miközben azzal voltak elfoglalva, hogy berendezkedjenek az ölükbe hullott erődben, a Fidesz hátrahagyott saját várúkból az utolsó baloldali védőket is kiverte.

Íme tehát, hogyan szerzett kétharmadot Horn Gyula: övé volt a három nagy eszmei erődből kettő, a szocialista és a liberális. És íme, hogyan szerzett kétharmadot Orbán Viktor: övé lett a baloldali és a konzervatív erőd. Ő került abba a helyzetbe, hogy a világ nagy kérdéseire – globalizáció, munkanélküliség, nemzet, család, vallás, eladósodás, erkölcs – egyszerre két nagy eszmerendszerre támaszkodva, konzervatív és baloldali válaszokat tud adni. A politikai baloldalnak pedig csupán a liberális válaszok maradnak. Meg a kisstílusú köztöködések és szavakon való lovagolás.

*

Orbán kétharmadának akkor lesz vége, ha az egyik várat elveszíti. Ez két úton következhet be: ha a baloldal kibontakozik a liberalizmus halálos ölelésébe, és rohamot indít saját régi erődjének visszavételére – olyan intellektuális teljesítményt nyújtva, mint mondjuk Polányi Károlyé, Károlyi Mihály közeli barátjáé, akinek a piacgazdaságról hetven éve megfogalmazott kritikája ma is elevenbe vág. Erre egyelőre kevés az esély.

A másik lehetőség, hogy a Fidesz szakad szét konzervatív, baloldali és (akár) liberális pártokra – a belátható jövőben ennek sincs nagy valószínűsége.

A legkevésbé sem meglepő, hogy a szocialisták a liberális erődben nem érzik otthon magukat, szocialista mundérba bújt liberálisokkal és politikai kalandorokkal körülvéve, eszmei hontalanként tengenek-lengenek az idegen falak között. Csupán egyetlen örömük maradt: norvég pénzekkel kistafírozott liberális segédcsapatok segítségével külföldön „megmondani” a Fideszt, aztán itthon szétkürtölni, milyen csúnyákat mondanak ránk odaát. Ez szemlátomást sikeres játék, még az amerikai elnököt is bele lehet vonni. Csak választást nem lehet nyerni vele.

Bencsik Gábor, a Magyar Krónika főszerkesztőjének írása.

<http://mandiner.hu/>

Tisztelt olvasók! Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkukkal" a **Flag Polgári Magazin** facebook oldalát, a következő címen: <https://www.facebook.com/flagmagazin>

- Minden "lájk számít, segíti a magazin működését!

Köszönettel és barátsággal!
www.flagmagazin.hu]]>

Ajánló
